

[Niels Hølvæg Petersen.]

den fremtidige prislovgivning været og må være den, at man på den ene side må erkende, at en uændret videreførelse af den stramme pris- og avancelovgivning, som vi har haft, kunne medføre forvridninger og urimeligheder, især hvis den fik for lang varighed, men at man på den anden side måtte se i øjnene, at en slækkelse af tøjlerne straks og fuldstændigt ville kunne give uønskede prisforhøjelser. Det er imellem disse to synspunkter, man har skullet finde en balance, og det radikale venstre er tilfreds med den balance, der har fundet udtryk i regeringens lovforslag. Jeg tror ikke — det er jeg enig med hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt) i — at man fra erhvervslivet vil takke regeringen for dette. Men alle forhold taget i betragtning tror jeg, at man har fundet et rimeligt balancepunkt. Den lovgivning, der her foreslås, vil endnu en tid være virksom over for prisudviklingen, men indeholder samtidig bestemmelser og tilføjelser, der fjerner urimelige vilkår i den hidtidige lovgivning.

Avancestoppet foreslås forlænget til 1. juli 1969, men med tre ændringer i forhold til gældende lov. For det første gives der mulighed for en forhøjelse af bruttoavanceerne ved fremtidig rationalisering. Det ville virke stødende og økonomisk forkert, hvis det fortsat skulle være sådan, at rationalisering inden for industri- og håndværksvirksomheder ikke måtte give anledning til en forhøjelse af bruttoavanceerne, men skulle resultere i prisnedsættelser. Rationalisering ville ikke under sådanne forhold være lønsom overhovedet. Tilsvarende forhold har ikke været gældende for handelsvirksomheder, hvis bruttoavance beregnes på et andet grundlag. Det er yderligere således, at den ændring, der sker på dette punkt, betyder, at virksomhederne får ret til uden forudgående tilladelse at hente rationaliseringsgevinsten hjem. Jeg tror, det er rimeligt at indrette lovgivningen på denne måde.

For det andet gives der nu mulighed for at indregne husleje-forhøjelser, og om rimeligheden heraf tror jeg ikke der kan være diskussion.

For det tredje gives der monopoltilsynet en mulighed for generelle dispensationer, der kan tænkes givet efter forhandling med

brancheorganisationerne. Der er i bemærkningerne til lovforslaget angivet tre hovedtilfælde, hvor det må forudsættes, at dispensationer skal gives, og hvor det i alle tilfælde må være rimeligt, at de kan gives. Der er heraf særlig grund til at hæfte sig ved, at der bliver mulighed for en blidere behandling af virksomheder, som på tidspunktet for lovens ikrafttræden havde urimeligt lave avancer. Der kan være brancher, som på dette tidspunkt havde særlig lave avancer, og som derfor har været urimelig hårdt ramt af denne lovgivning.

Prisstoppet for tjenesteydelser og bestemmelserne om, at vejledende prisers forhøjelse kræver særlig godkendelse, forlænges derimod ikke. Prisstoppet for tjenesteydelser var en nydannelse i foråret, og det er en nydannelse af ualmindelig skarp karakter. Det var i hvert fald ord i den retning, som den tidligere socialdemokratiske handelsminister brugte til at karakterisere denne lovgivning. Der er ikke mulighed for at videreføre den; en uændret forlængelse kunne give forvridninger, der ville være uønskede; derimod er det værdifuldt, at der gives monopoltilsynet en særlig adgang til at gennemføre prisstoppet på områder, hvor udviklingen skulle vise, at det var påkrævet. En sådan mulighed for at gennemføre prisstop har monopolmyndighederne i forvejen i prisindseendeloven; men det nye er, at prisstop nu kan bestemmes, uden at det kræves, at der straks sættes en stor prisundersøgelse inden for branchen i gang. Det vil sige, at det bliver et smidigere instrument for monopolmyndighederne end den adgang, man har i henhold til prisindseendeloven.

Heller ikke en forlængelse af bestemmelserne om, at monopolmyndighederne skal godkende forhøjelser i vejledende brutto-priser, bør efter vor opfattelse opretholdes. Man må bl. a. lægge stor vægt på et forhold, som stærkt er draget frem i handelsministerens fremsættelsestale. Det forholder sig således, at en produktionsvirksomhed efter avancestoppet kan forhøje sine salgspriser, men ikke uden tilladelse kan forhøje sine vejledende bruttopriser. Det næste led i kæden kommer derved i en særlig ondsksfuld prisklemme i samspillet mellem prisloven og avancestoploven. Indkøbsprisen stiger, og udsalgsprisen kan ikke forhøjes. Denne klemme bringer man nu mange